

Einar Gelius
Sokneprest

Resepten på det gode liv

For en tid tilbake rykket én av de store bilmerkeforhandlerne inn store annonser i en rekke aviser. En nydelig bil, med de beste kvaliteter og hestekrefter, ble lansert under overskriften «Resepten på det gode liv». Det å kjøre rundt i en flunkende ny bil med tre års nybilgaranti og 12 års rustgaranti, er muligens det gode liv for noen. Men nytelsen har utvilsomt sin bakside; bilen taper fort verdi, bensin- og forsikringsutgiftene er rekordhøye og bilen forblir en død gjenstand, uansett hva reklamen sier. Men hva er egentlig resepten på det gode liv? Finnes en slik resept?

Den svenske forfatteren Per Olov Enquist sier i én av sine bøker: «Et menneske kan leve uten sitt syn, en blind er også et menneske. Men hvis man ikke blir sett, så er man ingenting.» Den som hele sin barndom blir oversett eller den som ingen ser til, går på den ene eller andre måten til grunne som menneske. Det mest avgjørende som skjedde med oss da vi var barn, var at det var noen kjærlige øyne som så oss.

Jeg spurte noen ungdommer hva et menneske må ha for at livet skal være meningsfylt eller godt. Svarene ungdommene gav imponerte meg, for de sa: Vi må ha familie, venner, noen som er glad i oss, som bryr seg og noen som vi kan stole på. Noen svarte også at det er viktig med selvtilitt. Det er et flott svar! Det som går som en rød tråd igjennom alle svarene, er at det viktigste i livet er å bli sett, elsket og verdsatt som den man er.

Jeg møtte forleden en kvinne som fortalte meg at hun først nå, i en alder av noen og tretti år, følte at hun eide sitt eget liv. Det er et sterkt utsagn som forteller om et menneske som har vært bundet på en eller annen måte. Mange føler, i likhet med denne kvinnen, at de er ufrie og dominert av andre mennesker, enten det er i parforhold, i fami-

lie- eller jobbsammenheng. En slik erfaring skaper ofte utrygghet og dårlig selvfølelse. Vold, psykisk terror, mobbing og følelsen av å ikke bli respektert og forstått. Alt dette er med på å rive et menneske ned, i stedet for å gi mennesket selvtilitt og menneskeverd.

Hva nytter vel den skuddsikre vest, hvis døden kommer fra hjertet? Hva nytter det at vi bygger forsvar opp mot hverandre, hvis det kun er kulde og død inni oss, selvutslettelse og tomhet? Hva er resepten på det gode liv?

Kanskje vi først skal prøve oss på en «diagnose» av det norske samfunn? Vi slår oss ofte for brystet og sier at vi bor i et av verdens rikeste og beste land. Det er utvilsomt rett, men min erfaring er at skygesidene ved vårt samfunn blir bare større og større. Mange mennesker er både rastløse og rotløse. Dessuten måles vi alle etter vår tids målebånd: kunnskapen som sitter i hodet og pengene vi har i lommeboka vår. Nesten alt måles i dag etter status, makt og penger.

Dessuten vet vi mye om det norske folks helse: vi storspiser lykkepiller, andelen unge mennesker som tar sitt eget liv, er firedoblet fra 1960 og fram til 1990, 100 000 nordmenn er avhengige av beroligende midler og 45 000 eldre ønsker å dø. Hvorfor sliter så mange mennesker i ett av verdens rikeste og beste land?? Det må bekymre både politikere og helsepersonell. Jeg tror det har sammenheng med en viktig sannhet Bibelen forteller, at vi mennesker lever ikke av brød alene. Vi trenger ikke bare noe å leve av, men også noe å leve for.

En konfirmandklasse diskuterte de ti bud, og de var kommet til gjennomgangen av det sjuende; Du skal ikke stjele. Presten spurte konfirmantene: «Hva er den verste form for tyveri?» Ungdommene måtte tenke seg om,

men etter en stund rakte én av klassens outsiders opp hånden: «Det verste er å stjele motet fra en annen.» En utrolig sterk og tankevekkende setning. Det verste tyveri er å stjele motet fra en annen. Det er sannelig mange som tar motet fra oss!

Min oppgave som prest er å gi mennesker livsmotet, håpet og troen tilbake! Kanskje det også er resepten på det gode liv? Å gi livsmot handler om å bygge mennesker opp. Å gi håp handler om å motivere mennesker til ikke å gi opp. Å peke på troen handler om å skape tillit og kjærlighet. Det er utvilsomt rett når Bibelen sier at ingenting er større enn kjærligheten. «Om jeg har all tro, så jeg kan flytte fjell, men ikke har kjærlighet, da er jeg ingenting,» står det i Skriften. Troen og kjærligheten er derfor to sider av samme sak. Å satse på kjærligheten handler om å ikke bare bruke hodet, men også hjertet i alt vi foretar oss. Det å brenne for noe, det å ha lidenskap for noe. Det å sette mennesket først og de menneskelige ressursene i sentrum.

Jeg har en hyggelig fastlege jeg bruker av og til, som måler blodtrykk, fjerner føflekker og tar nødvendige prøver. Men det blir alltid tid til en god prat om de store livsspørsmålene. Og fastlegen min siterer ofte Skriften for meg og gir meg gladelig sine utleggelser av de bibelske skriftene. Jeg går alltid ut av døren hos legen min med et smil om munnen. Fordi jeg føler at legen min har skjønnet at livet mitt består av noe mer enn kroppen min. God helse er viktig. Norske leger og helsepersonell gjør en kjempejobb for å gi mennesker det gode liv. Men resepten på det gode liv handler også om å gi livsmot, håp, tro og kjærlighet til hverandre.

Einar Gelius

I neste nummer:

- Kvinner og hjertesykdom
- Akutt hjertesvikt
- Kreftpasienter og helsekost

- Insulinbehandling
- Autoimmun epilepsi
- Tuberkulose i fattige land